## Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2029

Vuoden 2027 talousarviossa tavoitellaan henkilöstön työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittämistä sekä sairauspoissaolojen vähentämistä. Yhteistoimintaelimen henkilöstön edustajat ovat lausuneet ja ottaneet kantaa myös henkilöstösuunnitelman ja harmonisaatiosuunnitelman osalta, joiden huomioita on hyvä tarkastella rinnakkain suhteessa talousarvioon.

Talousarviosuunnitelmassa tulee varmistaa, että henkilöstövaikutusten arviointi perustuu toiminnan todellisiin tarpeisiin ja käytännön toimintaympäristöön. Käynnissä olevat ja tulevat toiminnalliset muutokset sekä palvelurakenteen uudistukset voivat lisätä henkilöstötarvetta tavoilla, jotka eivät välttämättä näy pelkästään laskennallisissa tarkasteluissa. Henkilöstöresurssien riittävyys on keskeinen edellytys palvelujen laadun, asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä henkilöstön työhyvinvoinnin varmistamiseksi. Talousarvion valmistelussa tulee huomioida toiminnan käytännön realiteetit ja muutosten kokonaisvaikutukset riittävän realistisesti.

Talousarvion esitetyissä henkilöstöä koskevissa suunnitelmissa tulee huomioida, että henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen tarkoittaa myös, että henkilöstön täytyy saada tehdä työtä ammatillisten eettisten arvojen mukaisesti. Esimerkiksi välittömän asiakastyön lisääminen tulee ensisijaisesti mahdollistaa mm. potilas- ja asiakasjärjestelmiä kehittämällä, sillä uudet järjestelmät ovat näyttäytyneet lisäävän kirjaamistyöhön vaadittavaa aikaa. Tämän mahdollistamisella on myös merkitystä talousarvion tavoitteeseen sairauspoissaolojen määrästä.

Sote-tehtäväalueella eri palvelulinjojen laatimat sopeuttamistoimenpiteet lisäävät riskiä kustannusten kasvulle, koska mahdollinen hoitoon pääseminen saattaa viivästyä. Kotiin vietävissä palveluissa toimipisteiden keskittäminen lisää työaikana tehtävien matkojen kustannuksia. Ajamiseen käytettävä aika kasvaa ja samanaikaisesti työnantaja tavoittelee välittömän työajan lisäämistä, mikä on käytettävissä olevan työajan puitteissa mahdotonta. Asiakasmaksujen nosto maksimitasolle saattaa lisätä tulevaisuudessa hoitovelkaa.

Talousarviossa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota siihen, miten talouden tasapainottaminen ja tulevien vuosien toiminnalliset muutokset vaikuttavat henkilöstöön. Henkilöstöresurssien riittävyys, työhyvinvointi, osaamisen kehittäminen ja henkilöstön sitoutuminen eivät saa jäädä taloudellisten tavoitteiden varjoon. On huolehdittava siitä, että henkilöstöä on riittävästi suhteessa palvelutarpeeseen ja että työntekijöillä on tosiasialliset mahdollisuudet suoriutua tehtävistään työajalla ja kohtuullisella kuormituksella. Erityisen tärkeää on arvioida säästötoimenpiteiden henkilöstövaikutukset ennakolta.

Henkilöstömenojen vähentäminen ei välttämättä tarkoita todellisia säästöjä, jos seurauksena ovat lisääntyneet sairauspoissaolot, henkilöstön vaihtuvuus, työkuorman kasvu ja palveluiden laadun heikkeneminen. Myös henkilöstön osallistuminen muutosten suunnitteluun ja päätöksentekoon on turvattava aidosti ja oikea-aikaisesti. Henkilöstö on hyvinvointialueen toiminnan tärkein voimavara. Talouden tasapainottaminen on välttämätöntä, mutta sen onnistumista ei voida arvioida pelkästään taloudellisten tunnuslukujen perusteella. Onnistuminen näkyy myös siinä, millaiset edellytykset työntekijöillä on tehdä työnsä hyvin, turvallisesti ja jaksamista vaarantamatta.

Tampere 10.11.2026

Yt-elimen henkilöstönedustajat